

*Tancuj, maluj, spievaj,
cez hranice snívaj*

Krajné – Chelice

PROGRAM
CEZHRANIČNEJ
SPOLUPRÁCE
SLOVENSKÁ REPUBLIKA
ČESKÁ REPUBLIKA

EURÓPSKA ÚNIA
EURÓPSKY FOND
REGIONÁLNEHO ROZVOJA
SPOLOČNE BEZ HRANÍČ

TRENČIANSKY
SAMOSPRÁVNÝ
KRAJ

Vážení a milí priatelia,

je to viac ako 6 rokov, čo obec Krajné podpísala zmluvu o partnerstve s mestskou časťou Brna — Chřlčami a obe obce sa začali spoločne rozvíjať v rôznych oblastiach ľudského života. Za tú dobu sa udiali mnohé zmeny. Vďaka cezhraničným projektom začali obyvatelia našich obcí vnímať význam cezhraničnej spolupráce oveľa intenzívnejšie. A to hlavne vďaka vzájomnému prepojeniu ľudových tradícií, národných zvyklostí a remesiel, vzdelávacích a športových aktivít.

Zámerom projektu Tancuj, maľuj, spievaj, cez hranice snívaj bolo rozšíriť cezhraničnú spoluprácu na ďalšie skupiny obyvateľstva a inštitúcie — deti a mládež, základné školy obcí. Umožniť im nadviazať nové partnerstvá, priateľstvá medzi deťmi a mládežou so spoločnými záujmami. Mikroprojekt prispel k zvýšeniu povedomia, predovšetkým mladých ľudí, o kultúrnych a spoločenských danostiach partnerských regiónov.

V nasledujúcom období plánujeme využiť naše doterajšie skúsenosti s implementáciou cezhraničných projektov na spracovanie ďalších zmysluplných projektov, ktoré prinesú prospech a skvalitnenie života všetkým obyvateľom na oboch stranách hranice a zatriaktívnia územie obcí. Predpokladom je aj prítiahnutie väčšieho množstva návštevníkov do obcí a s tým súvisiace hospodárske posilnenie regiónov.

Našou ambíciou je rozšírenie spolupráce o ďalšie skupiny obyvateľstva a ďalšie aktivity, prípadne aj rozšírenie spolupráce o ďalších partnerov na oboch stranách hranice.

*Ing. Vladislav Šuster
starosta obce Krajné*

Tancuj, maľuj, spievaj, cez hranice snívaj...

tento veľmi výstižný názov projektu vznikl pri spoločnej schůzke slovenských predstaviteľů obce Krajné a českých zástupců městské části Brno-Chřlč před necelými dvěma lety. Informovali jsme se o podmínkách projektu, domlouvali podrobnosti realizace. Setkání byla příjemná, ale zároveň plná obav a pochybností, zda se vše podaří. Nyní, kdy již můžeme bilancovat, oceňujeme šťastnou volbu, kdy jsme vsadili na šikovnost dětí z obou škol. Každé vystoupení bylo překvapivé, vždy jsme obdivovali nadání a odvahu žáků, vysoce jsme cenili pedagogy, kteří s dětmi ve svých volných chvílích program připravovali, vyráběli rekvizity a při vystoupení zažívali trému spolu se svými svěřenci. Pro české publikum bylo zajímavé sledovat, s jakou pýchou i ti nejmladší představují osobnosti, které se narodily v jejich kraji, procítěně přednáší nelehké verše nebo s bravurou zvládají komické výstupy v humorných scénkách. Děti velmi spontánně a nebojácně předváděly vše, čemu se věnují od hry na hudební nástroje, tanec až po herectví. Každý, kdo si prohlížel výtvarné práce a výrobky z keramiky, oceňoval neobvyklé nápady a zručnost budoucí generace.

Tohle vše bylo velmi ceněno dospělým publikem, ale věřím, že skutečný a největší přínos našeho přeshraničního projektu jsou navázaná přátelství, společné rozhovory slovenských a českých dětí, zážitky, které se jim na dlouho vryjí do paměti.

Jsem přesvědčená, že hlavní myšlenka projektu byla naplněna a naše česko-slovenské vztahy budou pokračovat i v budoucích letech. Již nyní se domlouváme na společná setkání, přestože nebudou vázána na žádný projekt. V tom vidím největší smysl naší spolupráce.

*Bc. Ivana Telecká
starostka MČ Brno - Chřlč*

Stručne... ...o Krajinom

Krajné je veľká kopaničiarska obec, ktorá sa rozkladá v juhovýchodnom cípe Myjavskej pahorkatiny a v Čachtických vrchoch, neďaleko úpätia Malých Karpát, v doline potoka Jablonky a Korytárky. Prvá písomná zmienka o obci Krajné pochádza z roku 1392. Zaujímavou raritou obce je skutočnosť, že sa pôvodne skladala z 50 miestnych častí. Sú to kopanice zo 16. a 17. storočia. V súčasnosti má 6 miestnych častí a 39 osád. Mnohé z nich zaujmú návštevníka už len svojimi názvami, napr. Jeruzalem, Nebojsa, Chalupy. V obci Krajné v súčasnej dobe žije 1 587 obyvateľov, na katastrálnom území 2 845 ha.

Krajné patrí do okresu Myjava v Trenčianskom kraji, neďaleko sa nachádza kúpeľné mesto Piešťany, Čachtický hrad, či Mohyla M.R. Štefánika na Bradle. História okresu môžete spoznávať v Múzeu SNR v Myjave a v Múzeu M.R. Štefánika Košariská.

Samotný význam názvu Krajné znamená geografický miestny názov, ktorý označoval osadu ležiacu na okraji osídleného priestoru a pôvodne zrejme išlo o zložený miestny názov Krajná (Ves). Neskôr sa však označenie Ves stratilo a spodstatnením prídavného mena Krajná sa vytvoril názov Krajné (prvý raz doložený r. 1436 ako Kraynye).

Najstaršie fotografie obce Krajné

Stručne... ...o Chrlicích

Městská část Brna–Chrlice se nachází v jihovýchodní části území města Brna, má rovinný charakter. Chrlice sousedí s MČ Brno – Tuřany a dále vytváří hranici mezi městem Brnem a sousedními obcemi Otmarov, Popovice, Rebešovice, Sokolnice a městem Modřice.

Městská část má celkový počet obyvatel 3 505 na rozloze 949 ha. Charakterem jde o původně zemědělskou vesnici, o níž první zmínky pocházejí z 11. století. K městu Brnu byly Chrlice připojeny v roce 1971, kdy se město rozrostlo o řadu příměstských částí. První zmínka o Chrlicích pochází z roku 1320, kdy obec náležela olomouckým biskupům jako léno. Jak ale dosvědčují početné vykopávky, byla tato lokalita osídlena již na přelomu 3. a 2. tisíciletí před Kristem.

Jméno vesnice poukazuje na její přirozenou polohu, jež je v nížině, kde protékaly řeky Svitava a Švancara, které se každoročně na jaře rozvodnily a vychrlily spoustu vod tak, že utvořily od Rebešovic k Chrlicím, Holáskám a Modřicím jedno velké jezero. Řeka Svitava každoročně vychrlila své vody u Chrlic a odtud nazývalo se obyvatelstvo zde usazené Chrlici. Tento název přešel pak na vesnici, jež se dosud jmenuje Chrlice.

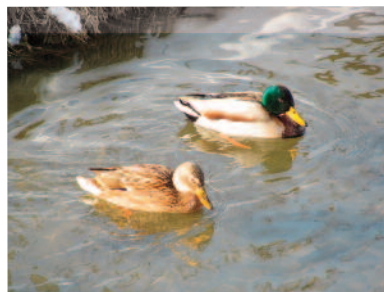

Stručně...

...o přírodních podmínkách v Krajinom

Pôvodne bola väčšina chotára pokrytá rastlinným príkrovom. V stredných polohách sa nachádzali dubovo-hrabové lesy a v najvyšších polohách rástli kvetnaté bukové a jedľové lesy, ktoré boli popretkávané smrekovými porastmi. V priebehu mnohých storočí bola väčšina týchto lesov vyklčovaná a premenená na role a lúky.

Vo zvyškoch tunajších miešaných lesov žije ešte vysoká zver (jeleň, srna), diviaky, z drobnej zveri treba spomenúť jarabicu, bažanta, zajaca. Z dravcov sú to: líška, divá mačka, jastrab a sokol.

Stručně...

...o přírodních podmínkách v Chrlících

Chrlice se nachází pod soutokem řek Svratky a Svitavy. Území má převážně charakter nížiny o nadmořské výšce 190 - 228 m a patří mezi nejteplejší a nejsušší oblasti ČR. Kdysi dávno se pod vesnicí nacházely bohaté lesy, močály. Ozýval se zpěv ptáků, byla zde vidět i zvěř.

Jednou z mála přírodních lokalit Chrlic je přírodní oblast Žlíbky. Je to dnes vlastně jediný kousek lesa, který láká k vycházkám v jakékoli roční době. Zvláště v zimě tuto část obce s alespoň malými kopečky navštěvují zejména děti na bobech a na sáňkách.

Lokalita Splaviska se nachází v místě bývalého rozlehlého lužního lesa. Jedná se vlastně o pozůstatek řeky Svitavy, která kdysi pod Chrlicemi protékala. Odbor životního prostředí MMB určil v roce 2004 Splaviska jako významný krajinný prvek pro soustavu tří na sebe navazujících rybníků o rozloze cca 3,5 ha. Nachází se zde biotop, který slouží k rozmnožování ryb, obojživelníků a hmyzu. V zimním mrazivém počasí jsou zamrzlé vodní plochy využívány bruslaři a hokejisty.

Sáňkování ve Žlíbkách - kopec mezi zahrádkami

Splavisko - slepé rameno řeky Svitavy nabízí využití v létě hlavně rybářům a v zimě bruslařům

Objavme históriu... ...Krajného

Terén Myjavskej pahorkatiny už v 13. storočí pretínali stredoveké cesty, ktoré spájali Považie so Záhorím. Slúžili pre kupecké karavány, ale najviac ich využívali vojská.

7. marca 1392 uhorský kráľ Žigmund vydal donačnú listinu na hradné panstvo Čachtice svojmu vernému Ctiborovi zo Ctiboríc. V tejto listine sa obec Krajné a niekoľko okolitých obcí spomína prvýkrát. Je to najstaršia písomná zmienka o obci.

V 18. storočí v chotári Krajného pokračovalo intenzívne kopaničiarske osídľovanie, ktoré sa presunulo už aj do najvzdialenejších častí chotára. V priebehu tohto procesu sa intenzívne klčovali lesy a "vyrábali" kopanice.

Začiatkom 19. storočia obec Krajné a celý myjavský kraj mali mimoriadne šťastie na národne uvedomelých kňazov, učiteľov, notárov i vzdelanejších príslušníkov meštianstva, ktorí začali aj medzi pospolitým ľudom prebúdať národné povedomie. V čase národného obrozenia na dianie v kraji mal najväčší vplyv **Jozef Miloslav Hurban**, jedna z hlavných postáv Slovenského povstania v revolučných rokoch 1848 – 1849 a stúpenec Ľudovíta Štúra. Starý otec M. R. Štefánika — **Pavol Štefánik ml.**, v Krajnom pôsobil ako evanjelický farár. V roku 1848 žil u svojej sestry Ludoviky Márie Štefánikovej **Vilko Šulek**. Aj jeho zásluhou sa prihlásilo 400 dobrovoľníkov do boja proti maďarským vojskám. Po porážke povstalcov bol 20. októbra 1848 popravený.

V Krajnom v tomto období existovali 2 kostoly, 2 fary a 2 ľudové školy. Významnou osobnosťou bol národovec a cirkevný spisovateľ **Michal Bodický**, ktorý pôsobil v Krajnom od roku 1898 do konca roku 1920. U neho pôsobili významní kapláni: **Vladimír Roy** (1915), slovenský básnik a prekladateľ a po ňom **Štefan Krčméry** (1916), ktorý tu napísal aj niektoré zo svojich literárnych prvotín.

Hrob Pavla Štefánika staršieho

Hneď po vypuknutí vojny začali niektorí politici na čele s T. G. Masarykom akciu za oslobodenie Čechov a Slovákov a vytvorenie spoločného demokratického štátu. K tejto myšlienke sa od samého začiatku pridal košarišský rodák (po starom otcovia a otcovi pôvodom z Krajného) Milan Rastislav Štefánik. Do boja za vznik Česko-Slovenska sa ako legiónári zapojili viacerí Krajňanci.

So vznikom prvej Československej republiky sa však sociálne polozenie väčšiny Krajňancov výrazne nezlepšilo. Pokračovalo vysťahovalectvo do Ameriky. Veľká časť Krajňancov odchádzala na sezónne práce na veľkostatky na dolniaky.

V období 2. svetovej vojny, po vzniku Slovenskej republiky, svoju činnosť vyvíjala Jednota evanjelickej mládeže a v roku 1940 bola založená Jednota evanjelických žien. Na podnet ministerstva školstva vznikol v obci aj miestny odbor Matice slovenskej, ktorého úlohou bolo rozprúdiť osvetovú prácu v dedine i na kopaniciach. Jedinou povolenou politickou stranou bola HSL'S a Hlinkova garda.

Aj v tomto ťažkom období zachovalo sa statočne veľa občanov aj predstaviteľov obce. Našu úctu si zaslúžia zvlášť notár **Belomír Sutoris** a správca (riaditeľ) meštianskej školy **Samuel Matyáš**. Z radových občanov boli za záslužné činy ocenení: **Michal Knap**, za organizovanie záchrany 5 anglo-amerických letcov vyznamenaním USA a Veľkej Británie a židovských rodín, štátom Izrael. Podobne aj **Ján Viskup s manželkou Annou** a **Ján Mozolák s manželkou Evou a dcérou Annou** boli ocenení štátom Izrael, vyznamenaním Yad Vashem „Spravodlivý medzi národmi“.

Dňa 6. apríla 1944 vo večerných hodinách poslední Nemci vyprázdнили Krajné. Aby spomalili postup útočiacich jednotiek, vyhodili do vzduchu železobetónový most na hornom konci dediny. Nad ráno 7. apríla bola obec oslobodená.

V poslednom roku 2. svetovej vojny sa v Krajnom ukrýval **Elo Šándor**, autor známeho diela Sváko Ragan z Brezovej.

Svoje korene v Krajnom má aj akademický maliar **Štefan Pavelka**. Vo svojich prácach zachytával kraj, zvyky obyvateľov, architektúru a krásu krajiny v okolí Krajného.

Tvorba Štefana Pavelku

Objevme historii... ... Chrlice

Dobu založení vesnice pro nedostatek písemných zpráv nelze popsat. První zmínka o Chrlicích je počátkem 14. století (r. 1318), ale údajně je dochován i opis listiny z pol. 13. století, kde již tehdy byly Chrlice majetkem olomouckých biskupů. Později před husitskými válkami se stal biskupem olomouckým a také pánem Chrlic Jan Železný, který měl pověst zuřivého odpůrce kacířství. Biskupem olomouckým byl od roku 1416-1439, ale již v roce 1392 se stal i biskupem litomyšlským, účastnil se pře proti Janu Husovi na koncilu kostnickém.

V roce 1561 byl v Chrlicích postaven zámek, sladovna, pivovar a přestěhovaly se sem vrchnostenské úřady z Modřic. Barokní charakter **Chrlického zámku** zůstal však jen v části do ulice, kde jsou zachovány klenuté stropy. Chrlický zámek stojí zřejmě v místech někdejší vyhořelé tvrze. Ta je připomínána v roce 1561, kdy byl na jejím místě postaven olomouckými biskupy lovecký zámček. V 18. století byl původní lovecký zámček přestavěn do barokní podoby Mořicem Grimmem a od té doby prošel zámek mnohými stavebními úpravami. Dnes je v zámku Ústav sociální péče pro zrakově postižené s celostátní působností.

Chrlický zámek

Na zdi zámku se nachází pamětní deska, která připomíná, že chrlický zámek je rodištěm významné osobnosti Ernsta Macha. **Ernst Mach** se narodil v r. 1838 v Chrlicích, studoval ve Vídni a stal se profesorem matematiky ve Štýrském Hradci. Mach založil filozofický směr empiriokriticismus, jako fyzik pracoval především v akustice, fyziologické akustice, optice a nauce o elektřině. Albert Einstein zavedl pro Machův pohled na absolutní čas, prostor a pohyb termín Machův princip.

Ernst Mach patří k nejvýznamnějším osobnostem evropských kulturních dějin druhé poloviny 19. a počátku 20. století. Akademie věd ČR uděluje za mimořádný přínos pro fyzikální vědy Cenu Ernsta Macha.

Na znamení vlastní správy měla na Moravě zvláštní pečeť nejen města ale i jednotlivé vsi. Na **chrlické pečeti** se nachází dva vinařské nože křížem obrácené dolů, nahoře růže a koule (které časem vymizela), dole hrozen vinné révy. Pečeť udělil Chrlicím jejich majitel František kardinál z Ditrichštejna. Přítomnost vinařských atributů odkazuje na hojné pěstování révy ve zdejších kraji. Je to nejstarší pečeť, dochovaná v okolí Brna.

Historická podoba pečete Chrlic

Radnice v Chrlicích

V Zámecké ulici se nachází socha **svatého Jana Nepomuckého**, která byla postavena v roce 1712 a patří mezi významné starobylé umělecké barokní památky.

Do života obce se citelně promítly všechny válečné konflikty, zasahující území.

Katastrofální důsledky měla na Chrlice 30letá válka, při níž byly Chrlice vypáleny. V roce 1866 Chrlice a Rosenberk navštívili Prusové, po jejichž odchodu zde dvakrát vypukl mor.

K průmyslovým podnikům v Chrlicích patřily biskupská sladovna, slévárna železa a kujné litiny Moravia, továrna na kvašené zelí K. Buriana a tesařský závod Jos. Krejčí.

Rok 1848 znamenal velký přelom, který přinesl zrušení roboty, obecní samosprávu a ústavu spojenou volebním systémem. V pol. 19. století vznikají nové spolky např. hasičský sbor, byla vybudována obecní škola, komunikační síť, elektrifikace a rozvíjel se čilý stavební ruch.

Během 2. světové války byl zaveden přísný přidělový systém na veškeré životní potřeby. Společenský a kulturní život se plně zastavil. Z 28 chrlických občanů, kteří byli zavlčeni do koncentračních táborů bylo 11 popraveno nebo umučeno. Po osvobození se život konsolidoval a nastal hospodářský a kulturní rozvoj života v obci.

Socha sv. Jana Nepomuckého v nice záměcku, kde sídlí Ústav pro zrakově postižené

A ešte väčšie zaujímavosti... v Krajinom

Filiálny **rímskokatolícky Kostol sv. Michala archanjela** v Krajinom určite nikoho neohúri vynikajúcou architektúrou, ani nádherným interiérom. Je to typický vidiecky kostolík, stojaci na skalnej ostrohe nad dedinou. V posledných rokoch však prekvapil odbornú verejnosť i veriacich svojím vekom, ktorý si kostolík musel „nútene“ priznať, po archeologickom a kunsthistorickom prieskume, ktorý realizovali pracovníci SAV. V doterajších prameňoch sa uvádzalo, že kostolík pochádza z konca 16. storočia.

Stavba rímskokat. Kostola sv. Michala archanjela je v historických materiáloch datovaná rokom 1595

Avšak niektoré prvky dávali tušiť, že stavba je stredoveká. Ústne tradície ho nazývali Husitským kostolíkom, lebo ho vraj mali postaviť husiti.

Sondy v podveží zasa jasne zdokumentovali, že pôvodný gotický kostolík bol bez veže, ktorá bola dostavaná neskôr a doslova prilepená k pôvodnému priečeliu, s gotickými dvorovými zárubňami, ktoré sa dodnes zachovali. Nateraz je isté, že kostol nevznikol na konci

16. storočia, ako sa myslelo, ale o 150 až 200 rokov skôr, teda ešte pred príchodom husitov.

Neopakovateľnú atmosféru kostola umocňuje fakt, že nie je elektrifikovaný, takže sa v ňom konajú bohoslužby pri svetle sviečok, alebo plynovej lampy.

Tolerančný kostol ECAV bol postavený v roku 1784, v roku 1867 renovovaný a v roku 1962 bol prestavaný jeho interiérom. Kresťanský duchovný život našich predkov prenášajú ďalej nábožnou piesňou, staršia generácia v spevokole ECAV a mládežnícka skupina ELEOS na službách Božích a na rôznych stretnutiach.

Tolerančný kostol ECAV

V miestnej časti Krajného, v Žadovici, pôsobí už od r. 2010 **komunitné centrum Drahuškovo** (domov sociálnych služieb komunitného typu). Predstavuje celoživotné zariadenie pokrývajúce potreby rodín a dospelých jednotlivcov s autizmom a inými podobnými postihnutiami.

Ľudové zvyky a kroje prezentuje **folklórny súbor Krajňanec** a detský súbor Krajňanček. Súbor Krajňanec má veľa úspešných prezentácií doma i v zahraničí (Čína, Indonézia, Tunis, Taliansko).

Krajňanský kroj

A ještě další zajímavosti... ... v Chrlicích

Vedle vzpomínaného chrlického zámku a sochy svatého Jana Nepomuckého si připomeneme, že se kdysi v **oblasti Roviny** nacházela **studánka**. Říkalo se jí napoleonská. Podle pověsti sám Napoleon u ní odpočíval. Pravděpodobně se však jednalo o jednoho z vojáků průzkumného francouzského oddílu. Voda se prý podobala léčivé Šaratici.

Perníková chaloupka

Kamenný železniční most přes údolí potoka byl postaven roku 1868. Jednokolejný most o čtyřech obloucích je dlouhý 62,5 metrů. Nejvyšší světlá výška dosahuje 11,4 metry nad hladinou potoka.

Železniční viadukt po rekonstrukci (r. 2003)

Nádražní budova v Chrlicích

Zajímavým objektem je i **nádražní budova**, která vyrůstala v roce 1870 současně se stavbou tratě. Prostorná čekárna svého času sloužila také jako taneční sál.

V areálu nástupiště nádraží je místo, které je cílem vycházky snad všech dětí z obce. **Perníková chaloupka** vznikla spolu s prvními postavičkami – Jeníčkem a Mařenkou – před rokem 1940. V r. 1940 sloužila ruským vojákům jako strážní budka. Později ji opravil pan Budínský, doplnil novými perníčky a hlavně postavou ježibaby.

Dalšími významnými památkami městské části je hranolovitá **zvonice**, pocházející pravděpodobně z poloviny 19. století a **kaplička**, která byla postavena v roce 1699.

Zvonice pochází pravděpodobně z 1. pol. 19. století

Jedenkrát do roka pořádá Klub žen Babské hody. V roce 2001 se hody změnilly na **Krojované slavnosti**. Vznikla tím možnost pro všechny zájemce folkloru předvést krásu lidových krojů. Všichni se sejdou na náměstí před radnicí, kde starosta městské části předá hodové právo. Pestrý průvod projde Chrlicemi a směřuje pod máj. Večerní zábavou končí Krojované slavnosti. Tradicí jsou červnové Chrlické hody, které trvají tři dny.

Kaplička

V předvečer prvního máje se ženy „slétávají“ k zapálené hranici ve stylovém čarodějnickém kostýmu. Při hudbě si užívají s čarodějnickým dorostem her, tance a různých soutěží, jak např. hod dračím vejcem, polykání žízá, let na koštěti.

Krojované slavnosti 2012

Mladé páry předvedou chrlické kroje. Nedělní průvod obcí, při kterém stárci obchází domy svých partnerek je zpestřen tancem, pohoštěním. I tato tradice začíná udělením práva panem starostou – starostkou u místní radnice.

Cezhraničné priateľstvá

Obec Krajné a mestská časť Brna — Chrlice už dlhší čas rozvíjajú svoje priateľské vzťahy. Veľakrát sa nielen zástupcovia obcí, ale aj miestnych spolkov a samotní občania stretli pri priateľských aktivitách. Či už to bolo stretnutie poľovníckych združení, stretnutia futbalistov, seniorov, alebo obecných dobrovoľných hasičských zborov. Od r. 2005 sa začali výmenné aktivity medzi DHZ z Krajného a zásahovou jednotkou SDH Brno-Chrlice. Tradične sa krajňanskí hasiči zúčastňujú Memoriálu Leopolda Šroma v družobnej obci Brno-Chrlice a chrlickí hasiči súťaže "Krajníanska prúdnic". DHZ Krajné má výbornú spoluprácu so Základnou školou v Krajnom. Pravidelne sa zúčastňuje osláv Dňa detí a predvádza ukážkové cvičenie mladých hasičov.

Akt podpisu partnerstva
bol súčasťou Burčákového slavnosti,
kde vystúpil súbor Krajňanec

Priateľstvo a partnerstvo spečatili zástupcovia obcí svojím podpisom dňa **16. 9. 2006 na radnici v Chrliciach**. Zúčastnili sa ho zástupcovia podpisujúcich strán, zástupca mesta Brna a delegácia družobného rakúskeho mesta Laa.

V školskom roku 2011/2012 sa po prvýkrát stretli aj deti krajníanskej a chrlickej základnej školy. Cieľom mikropjektu **Tancuj, maluj, spievaj, cez hranice snívaj** bolo nadviazať partnerstvo medzi žiakmi prostredníctvom výmenných pobytov, so zameraním na voľnočasové aktivity. Zvýšiť jazykovú kompetenciu žiakov v slovenskom a českom jazyku, podporiť vytváranie osobných kontaktov medzi žiakmi a učiteľmi.

Hlavnou myšlienkou projektu bolo aktívne zapojenie detí slovenskej a českej obce do tvorby vlastného kultúrneho programu v česko-slovenskom pohraničí.

V novembri roku 2011 sa v obci Krajné, ale aj na českej strane hranice – v obci Brno-Chrlice uskutočnili národné umelecké súťaže žiakov základných škôl v oblasti hudby, tanca, divadla a literárneho a výtvarného umenia. Najšíkovejšie deti z oboch škôl vytvorili ucelené umelecké česko-slovenské pásmo, s ktorým sa predstavili verejnosti. Po prvýkrát vystúpili slovenské a české deti v Krajnom, v období predvianočných príprav, počas Adventu. České deti prišli do Krajného na návštevu – na výmenný dvojdnový pobyt. Okrem toho, že predviedli Krajňancom svoje nadanie, talent a schopnosti, oboznámili sa so slovenskou obcou a jej okolím. Krajňanská škola zas pre nich pripravila tvorivé dielne, kde vyrábali rôzne veci z prírodných materiálov – slamy, hlíny, papiera. Vyrobené darčeky si odniesli ako spomienku na návštevu v Krajnom, alebo ich podarovali svojim najbližším, spolužiakom, ktorí sa návštevy v Krajnom nemohli zúčastniť. Zároveň sa počas svojho pobytu oboznámili so zvykmi, obyčajami a ľudovými remeslami krajníanskeho regiónu.

Súčasťou celého programu bola aj vernisáž — otvorenie výstavy výtvarných dielok českých a slovenských detí, ktorá v roku 2012 poputovala do partnerskej obce — do Chrlic.

V júni roku 2012 slávila partnerská obec Brno-Chrlice tzv. Chrlické hody. Slovenské deti odcestovali na výmenu do Chrlic, aby tam prezentovali svoje nadanie a talent a pripravili pre verejnosť vystúpenie — umelecké pásmo, spolu so svojimi českými kamarátmi. Českí partneri vzali slovenských žiakov na výlet do svetoznámej priepasti Macocha, kde sa plavili loďkami po podzemnej rieke Punkva.

Cezhraničné priateľstvá

Financovanie projektu:

Celkový rozpočet mikroprojektu	21 367,90 €
Spolufinancovanie zo zdrojov EÚ	18 162,71 €
Spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu	2 136,79 €
Spolufinancovanie z rozpočtu obce	1 068,40 €

Prínosy projektu:

Mikroprojekt prispel k odstraňovaniu jazykovej bariéry medzi deťmi, k vzájomnému spoznávaniu kultúr a slovenského a českého regiónu.

V rámci spoločného umeleckého pásma sa deti a mládež oboznámili s literárnymi dielami slovenských aj českých autorov (prednes poézie a prózy), s ľudovou piesňou, folklórom a miestnymi zvykmi a obyčajami. Počas realizácie tvorivých dielní spoznali miestne remeslá a porovnávali miestne tradičné spôsoby výroby remeselných výrobkov, ako aj použitie rôznych vzorov (výroba keramiky, výrobky zo slamy, výroba a zdobenie medovníkov a pod.)

Vytvorené umelecké pásmo, ako aj výstava výtvarných diel bolo výsledkom spolupráce slovenských a českých detí a bolo prezentované na oboch stranách hranice. Nielen deti základných škôl a učitelia, ale aj široká verejnosť regiónov sa oboznámila s kultúrnymi a spoločenskými tradíciami svojich cezhraničných partnerov.

Ján Lukačka: **Krajné 1392 – 1992:** Obecný úrad Krajné, 1992

Jitka Růžicková a kol.: **Chrlice se svou historií, tradicemi a současností:** Městská část Brno - Chrlice, 2005

Fotografie: arci bce Krajné, archív mestskej časti Brna – Chrlice, archív Komunitného centra Drahuškovojana Domiňáková, Ivan Gálik, Milan Medved', Danka Palkechová

Tancuj, mal'uj, spievaj, cez hranice snívaj
Krajné – Chrlice

Vydal: Obec Krajné

Prvé vydanie, 2012

Zostavil: Danka Palkechová

Jazyková úprava: Viera Boorová, Jitka Růžicková

Grafická úprava: Barbora Gerthoferová

Vytlačili: Knihtlač Gerthofer - Zohor

Náklad: 500 ks

Tento mikropjekt je spolufinancovaný Európskou úniou,
z prostriedkov Fondu mikropjektov spravovaného
Trenčianskym samosprávnym krajom